МАКЕДОНИЯ

ВЪ СВОИТѢ ЖИТЕЛИ

САМО СЪРБИ НѢМА

ОТЪ СТАРОЗАГОРСКИЯ МИТРОПОЛИТЪ

МЕТОДИЯ

ВТОРО ИЗДАНИЕ

СОФИЯ

ПЕЧАТНИЦА „ГРАЖДАНИНЪ“

1913

Изложение

на етнографическитѣ, географическитѣ и историческитѣ съображения споредъ които и западна Македония трѣбва да се присъедини къмъ България.

Тоя въпросъ, че Западна Македония по етнографически, географически и исторически аргументи е била и е българска, се рѣши въ С. Петербургъ прѣзъ 1890 година, въ едно голѣмо събрание на С. Петербургското славянско благотворително общество, свикано на 22 януарий 1890 г., въ което взеха участие професоритѣ, ученитѣ — писатели и политически мжже въ С.-Петербургъ. Не липсваха отъ събранието и нашитѣ емигранти во главѣ съ Дѣдо Д. Цанкова.

Историята на това памятно събрание е слѣдната:

С. Петербургското славянско общество прѣзъ 1889 г. издаде карта на славянскитѣ народности. Тая карта бѣше приложена при „Журналъ Славянскихъ Извѣстій 1889, № 52“, който бѣше органъ на това общество. Боята върху Македония бѣше поставена на картата оная, която означаваше българитѣ. Понеже тогава, въ това врѣме (1889—1890

год.), отношенията между България и Русия бѣха най-обтегнати, сърбитѣ си помислиха, че Русия, разсърдена на българитѣ, ще прѣдаде тѣмъ Македония. Затова, като видѣха, че славянското общество въ своята карта означава и признава Македония за българска, дойдоха, како крайни шовинисти, въ голѣмо изстѫпление. Тѣхния краль бомбардира Императора съ своитѣ телеграфически протести: „защо сръбската Македония даватъ на българитѣ". Министритѣ на сръбското правителство бомбардираха съ множество телеграфически протести министритѣ на руското правителство. Многочислени телеграми съ подобни протести, отправени отъ сърби учени, професори и дипломати, се получили отъ славянското общество, отъ руски учени, професори и дипломати. Сърбитѣ едногласно, отъ малъкъ до голѣмъ, учени и прости, издигнали високъ гласъ, съ плачъ и ридание: „Защо матушка Русия даде Македония на бугарашитѣ".

Тогава ние бѣхме въ С. Петербургъ, слѣдвахме въ Духовната Академия и живѣехме въ Невската Лавра.

Отъ С.-Петерсбургское славянское благотворительное общество, съ дата Января 22 дня 1890 г. получихме покана съ слѣдующето съдържание: „Председатель С. Петерсбургскаго славянскаго общества, графъ Н. П. Игнатьевъ, свидѣтельствуя свое почтеніе, проситъ Васъ, Милостивый Государь, пожаловать 22 Января, въ понедѣльникъ, въ 8 часа вечера, въ помѣщеніе Совѣта Славянскаго Общества на площади Александринскаго театра, въ домъ № 9, для обсужденія заявленіи — какъ поступившихъ въ совѣтъ Общества, такъ и напечатан-

ныхъ уже въ рускихъ и иностранныхъ газетахъ — по поводу „карты славянскихъ народностей, приложенной къ № 52 „Славянскихъ Извѣстій 1889 г.“

Тази покана ми донесе въ лаврата самъ Вассарионъ Вассарионовичъ Комаровъ, редакторъ на в. „Свѣтъ“ и съставителтъ на въпросната карта. Той минаваше за българофилъ. Между другото, той ми обади, че Руското правителство счита, че прѣдъ видъ неблагоприятнитѣ отношения съ България, много неприятно ще му бѫде, ако сърбитѣ, по поводъ на картата, отидатъ, та се хвърлятъ въ обятията на Австроунгария; блъснати сѫ, направятъ го; затова прѣпоржчва на Обществото да направи нѣщо, отъ което да се поуталожатъ сърбитѣ, които, като луди отъ шовинизъмъ, могатъ да извършатъ всѣка глупость. Поради това Обществото, каза Комаровъ, ще свика едно събрание отъ учени хора, професори, списатели и дипломати, да се произнесатъ по вѣрностьта на въпросната карта. Попита ме дали съмъ съгласенъ да ме поканятъ въ събранието, да кажа какво зная относително славянското население въ Македония отъ коя народность е, тъй като моята дума имала значение като на лице Архимандритъ и родомъ отъ (Македония) гр. Прилѣпъ, отъ центърътъ на западна Македония. Съгласихме се да заведа на събранието и 14-тѣ семинаристи българчета родомъ отъ разни точки на Македония. Въ салона на събранието, върху дълга и широка маса, бѣха натрупани купища отъ телеграми. На единъ ѫгълъ бѣха сложени картитѣ отъ които бѣ съставена Комаровата карта на славянитѣ. Казахме, че въ събранието бѣха по-виднитѣ наши емигранти. Понеже прѣдседателтъ на Обществото,

графъ Н. Игнатиевъ, позакъснѣ, засѣданието откри неговия помощникъ, Васильчиковъ: Срѣщу мене сѣдеше сръбския въ Петербургъ посланникъ — Симичъ (стария). Графъ Н. Игнатиевъ, като пристигна, се спрѣ въ крайнитѣ редове на събранието. Слѣдъ научното разискване, взе думата сръбския посланникъ Симичъ. Той каза, че сърбитѣ не искатъ нищо несправедливо. Гр. Пиротъ усвоили на законно основание. Въ берлинския конгресъ били прѣдставени двѣ петиции, една отъ сърбитѣ, а другата — отъ българитѣ жители на гр. Пиротъ. Сръбската имала болшинство съ 18 гласа. Бѣлѣжимъ, че въ това врѣме български владика въ Пиротъ, подъ название Нишавски, бѣше блаженопочившия Евстатий. По въпроса за подписване на сръбската петиция, той, когато изпъденъ се завърна въ България, ми разправяше, че сърбитѣ избѣсили българи, които не искали да се подпишатъ като сърби. Произвели страшенъ тероръ: самия него, владиката, арестували. Българската петиция била подписвана съ голѣмъ рискъ, като се криели хората по таванитѣ, гдѣто се подписвали. И сега въ окупиранитѣ отъ сърбитѣ страни въ Македония, както и въ Албания, употрѣбяватъ тѣ сѫщия маниеръ — чрѣзъ тероръ, чрѣзъ насилствено подписване на петиции — се стараятъ да усвоятъ чужди земи. Ще останатъ ли и този пѫть ненаказани?

Комаровъ стана и каза: „Господа, ние имаме тукъ помежду си извѣстния всѣмъ намъ почтенѣйши Архимандритъ Методия; за щастие той е родомъ отъ Македония, отъ гр. Прилѣпъ, центръ на западна Македония. Не желаете ли да го помолимъ да ни каже той, какво знае по тоя въпросъ отно-

сително славянското население въ Македония отъ коя народность е? — Съ большимъ удовольствиемъ. Помоленъ, станахъ. Изтъкнахъ около 20 необорими аргументи, въ основа на които се доказва, че въ Македония не е имало и нѣма сърби. Нѣкои отъ тия, отъ по-важнитѣ, ще изложа тукъ:

1. Казахъ, че истината не може да се скрие. Азъ съмъ българинъ. Ние македонцитѣ сме българи. Азъ не съмъ опълномощенъ отъ страна на македонскитѣ българи да ги прѣдставлявамъ тукъ. Но азъ знамъ тѣхното мнѣние. Прочее, отъ името на това мнѣние, казвамъ: да издаде Обществото нова карта на народноститѣ. Нека на тая нова карта да се тури върху Македония боята, която означава сръбска народность; ние българитѣ нѣма да протестираме, нито пъкъ ще негодуваме. Нашата сила не е въ боята, а — въ самитѣ насъ: сръбската боя върху картата не може да ни измѣни, да ни направи сърби. Сърбитѣ, сиромаситѣ, като си знаятъ, че нѣма кьоравъ сърбинъ въ Македония, ламтятъ за сѣнката, придържатъ се о боята. Понеже сръбското население въ Македония съществува само въ въображението на сръбскитѣ патриоти, тѣхния аргументъ се крѣпи на боята, на сѣнката. Като се прѣмахне сѣнката — изчезватъ сърбитѣ отъ Македония.

Дайте имъ, прочее, тая сѣнка, дайте имъ върху картата на Македония сръбската боя за да се уталожатъ и успокоятъ, сиромаситѣ. Послѣдва силно ржкоплѣскание. Вижда се, че сръбския посланикъ Симичъ остана грѣмнатъ и поразенъ.

2. Историята не може да лъже, за хатъръ. Има единъ отъ Византийскитѣ Императори, който бѣ прѣкоренъ **„Вулгарохтоносъ“**, българоубиецъ. Той

е Василий, който водилъ война въ Македония противъ Българския царь Самуила. Казва се, че той извадилъ очитѣ на 15,000 Самуилови войници, въ гр. Прилѣпъ. Византийския историкъ Кедринъ казва, че Василий извадилъ очитѣ не само на 15-тѣ хиляди войници, но и на цѣлото население отъ Битолската область. Затова и се нарѣкълъ българоубиецъ. Прѣдставете си, че около 500,000 слѣпци останали безпомощни. Всичката тази многолюдна маса отъ слѣпци станала и тръгнала по просия, разпръснала се по цѣлата България. На всѣкѫдѣ тѣ, слѣпцитѣ, се казвали, че сѫ отъ Битоля. Поради многочислеността въ̀рволицата отъ слѣпци просяци — единъ излѣзе, другъ влѣзе — била нескончаема, затова тѣхната просия се явила крайно досадителна. Ето защо и се създала между българския народъ, по всичкитѣ краища на България, всенародната пословица: „досадителенъ като битолски просякъ". Ако това население, на което Византийския Императоръ Василий извадилъ очитѣ, бѣше сръбско, защо тоя Василий да се не нарѣче **„сервохтонос"** —сърбоубиецъ, а се нарекълъ **„Вулгарóхтонос"**— „българоубиецъ"? Така се нарѣкълъ, защото той избилъ българитѣ. Значи и тогава българи населявали Македония. Тия стотини хиляди хора, ослѣпени отъ Императора Василия, ако бѣха биле сърби, защо да не отидатъ да просятъ въ Сърбия, а сѫ отишли при своитѣ, само въ България, гдѣто и се образувала и пословицата, която изразява тогавашното положение на Българитѣ въ Македония отъ Битолската область. Чрѣзъ думата „Василий Българоубиецъ" историята огласява гърмогласно: „Македония населявали българи, а не сърби". Тоя мощенъ гласъ не

се заглушава отъ шума на дребнавия шовинизмъ на екзалтирани хора. — Ржкоплѣскание.

3. Никой не може да каже, че Цариградската Вселенска Патриаршия е била нѣкога наклонна да дѣйствува противъ истината за въ полза на българитѣ. Когато послѣдната да унищожи Охридската Българска Архиепископия, въ диптиха на титлитѣ отъ владицитѣ на ония Епархии, принадлежащи на Охридската Архиепископия и присъединени къмъ Цариградския Патриаршески Прѣстолъ, намѣрила за добрѣ щото въ тѣзи титли да приложи фраза, която да означава съврѣменния националенъ характеръ на населението на Епархията, на която е киріархъ извѣстенъ владика. Ония отъ слушателитѣ тукъ, които сж свършили Духовна Академия, знаятъ тия титли, или, ако не ги знаятъ, могатъ да ги намѣрятъ въ диптихитѣ на Патриаршията. Ще посоча титлитѣ на митрополититѣ отъ три Епархии въ западна Македония: Костурската, Битолската и Скопската. На първия, на Костурския, титлата е: **Митрополи́тис Касторі́ас ке Є'ксархосъ па̀сис Вулгарі́ас**"—„Митрополитъ Костурски и Екзархъ всей древнѣй Болгаріи"—на Битолския: **„Митрополи́тис Пелагони́ас ке Є'ксархос па̀сис Вулгарикѝс Македони́ас**"—Митрополитъ Пелагонийски и Екзархъ всей Болгарской Македонии" — на Скопския: **„Митрополи́тис Скопіонъ ке Є'ксархос па̀сис ано Вулгарикѝс Македони́ас**"—„Скопски Митрополитъ и Екзархъ всей горнѣй Болгарской Македонии".

Тия титли — многолѣтствия се пѣятъ отъ олтаря̀тъ, отъ свещенослужителитѣ и отъ клироситѣ, когато служи митрополитъ̀тъ. И въ врѣме на развитието на Българския църковенъ въпросъ, Пела-

гонийския Митрополитъ Венедиктъ, когато идѣше въ гр. Прилѣпъ и служеше, не забраняваше да се пѣе титлата му на многолѣтствието и съ думитѣ: **„ке Є'ксархос пàсис Вулгарикѝс Македонìас“** — „Екзархъ всей Болгарской Македоний.“ Тия титли сж неопровержимо историческо доказателство, че на западна Македония южната часть била призната въ древностьта за **„Палєа Вулгаріа“** — „древна България“, а срѣдната и сѣверната за Българска Македония. Слѣдователно исторически фактъ е, че въ Македония е нѣмало и нѣма сърби. — Ржкоплѣскание.

4. Извѣстно е, че гръцкия печатъ е враждебенъ на Българитѣ. Сърбитѣ сж въ съюзъ съ гърцитѣ противъ българитѣ въ Македония. Не може да се допусне мисъльта, че тоя печатъ, гръцкия, ще ратува за въ полза на българитѣ противъ интереситѣ на своитѣ съюзници — сърбитѣ. Тѣ, гърцитѣ, не отричатъ истината, че жителитѣ на Македония говорятъ български. — Но, при това твърдятъ, че въ древностьта това население било гръцко, отъ елинско произхождение и говорѣло тогава на матерния си езикъ — елинския. Но, отъ послѣ, когато въ Македония се заселили българи, като наемни работници, поради обстоятелството, че тѣ — българитѣ, като варвари, не могли да се научатъ гръцки, послѣднитѣ, за да се споразумѣватъ съ работницитѣ си, се принудили да се научатъ български, а впослѣдствие забравили своя, матеренъ, елински езикъ. Ето защо гръцкия печатъ нарича македонскитѣ жители **„Є'ллинес Вулгарóфони“** — „елини българогласни“. Това не е тайна. Тукъ въ С.-Петербургъ се получаватъ много гръцки вѣстници. Тоя съюзенъ на сърбитѣ гръцки печатъ, защо не нарича

македонцитѣ **„Є'ллинес сервофони“** — елини-сърбогласни, ако тѣ бѣха говорилп не български, а сръбски? Враговетѣ на българитѣ и съюзницитѣ на сърбитѣ — гърцитѣ, твърдятъ високо, че македонцитѣ говорятъ нито гръцки, нито сръбски, а — чисто български, слѣдователно, че — македонцитѣ сѫ народъ българогласенъ. Това значи на простъ езикъ, че гърцитѣ свидѣтелствуватъ и казватъ, че македонцитѣ сѫ днесъ българи, а не сърби.

5. Въ Цариградъ жителствуватъ не по-малко отъ 30,000 българи само изъ Македония. Тѣ дохождатъ въ Цариградъ на заработка, като градинари, млѣкари, овощари, хлѣбари и пр. По врѣмето на българския църковенъ въпросъ, тѣзи македонски жители, подъ натиска на страданията на които биваха излагани и отъ упражняванитѣ противъ тѣхъ прѣслѣдвания, често пѫти сѫ отивали въ Руското посолство съ молби за защита и за съдѣйствие въ удовлетворение на тѣхнитѣ справедливи желания. Понеже прѣзъ периода на църковния въпросъ за руски посланникъ въ Цариградъ бѣше Негово Сиятелство графъ Игнатиевъ, който сега е тукъ, нека каже той кога сръбски консулъ или посланникъ е дохождалъ при него съ оплакване за прѣслѣдванията противъ сръбскитѣ жители въ Македония и да иска съдѣйствие и застѫпление за подобрѣние на тѣхното положение? Никой македонски славянинъ не е стѫпвалъ въ сръбското консулство въ Цариградъ, защото сръбскитѣ консули, като съюзници на гърцитѣ, всѣкога сѫ били враждебно настроени противъ тия славяни, защото ги считаха за бугараши.

Настжпиха врѣмената на кланетата (1876—7). Сърбитѣ не се оплакаха прѣдъ Европа за страданията на своитѣ съотечественици въ Македония. Азъ тогава въ Цариградъ водихъ депутации отъ македонски прѣдставители и посѣщавахме всичкитѣ посолства съ оплаквания за създаденото плачевно положение. Се пазехме обаче да приближимъ до сръбското консулато. Сърбитѣ не само бѣха злѣ настроени противъ тия македонски славяни, но имаше у тѣхъ и злорадство за страданията на тия славяни, които сърбитѣ считаха тогава за бугараши. Ако не бѣха били бугараши, щѣше ли сръбското правителство тъй хладнокръвно да стои прѣдъ тѣхнитѣ страдания? Свика се Цариградската европейска Конференция. Тя опрѣдѣли границитѣ на автономна България. Тия граници се опрѣдѣлиха на основание на точни статистически данни. Въ тия граници, които лѣгнаха въ основа на границитѣ на Св. Стефанска България, влизаха: Пиротъ, Враня; границата минаваше по юго-източнитѣ склонове на планинитѣ: „Черна-гора“, „Шаръ планина“; отъ тукъ по дѣсното течение на р. Дринъ и пр. Така щото Скопие, Куманово, Тетово, Гостиваръ, Дебръ, Струга, Охридъ, Битоля, Прилѣпъ, и пр. оставаха въ автономна България. Фактътъ, че цѣлата Македония, наедно съ горѣрѣченитѣ провинции, влизаха въ състава и въ границитѣ на автономна България, не разтрѣвожи сръбското правителство, защото тогава то считаше населението на тия мѣста за бугарашко, каквото си бѣше и каквото си е и до день днешенъ.

Въ Св. Стефанска България, освѣнъ горѣрѣченитѣ провинции, влизаше още и градъ Корча,

защото околнитѣ села на тоя градъ сѫ български: Бобошница, Дрѣновени и пр.

Отъ когато сърбитѣ чрѣзъ Берлинския Конгресъ усвоиха българскитѣ градове: Пиротъ, Нишъ, Враня, Лѣсковецъ и пр. дадени въ замѣна на Босна и Херцеговина, отъ тогава тѣ се настървиха да търсятъ сърби и въ Македония, като имъ бѣ дадено обѣщание за сполука отъ дипломацията, която имаше интересъ щото сърбитѣ да забравятъ Босна и Херцеговина. И сърбитѣ, за да ограбятъ чуждото, забравиха своето. Ограбеното ще имъ се отнеме единъ день, а тѣхното, забравеното, нѣма да си го зематъ никога. Тѣ, както чрѣзъ перо, съ помощьта на Австро-Унгария, завладѣха горнитѣ български градове и чрѣзъ тероръ посърбиха българитѣ, така си мислятъ и сега, че чрѣзъ „боята“ ще могатъ, като имъ помогне сега пакъ Русия, да завладѣятъ Македония и да посърбятъ, пакъ чрѣзъ тероръ, българитѣ. Тогава, въ врѣме на Берлинския Конгресъ, нѣмаше българска власть; сега обаче не е така: има България, затова не се боимъ отъ боята.

И така фактитѣ, че сръбското прѣдставителство въ Цариградъ не се е интересувало отъ страданията на славянитѣ въ Македония; че жителитѣ на послѣдната, проживающи въ Цариградъ, никога не сѫ се обръщали до тамошното сръбско консулство съ оплаквания и за помощь; че сръбското правителство е било индиферентно, когато сѫ се опрѣдѣлили отъ Цариградската Конференция границитѣ на автономна България, въ които е влизала цѣла Македония, както и на онния отъ Св. Стефанска България, показватъ тия факти, че славянското на-

селение въ Македония е бугарашко, както тогава сѫ го считали и сърбитѣ.

6. Сръбското княжество отдавна сѫществуваше прѣди да настѫпи националното пробуждане на българитѣ. Ако славянското население отъ Македония бѣше било сръбско, щѣше да подпадне подъ влиянието на това княжество, подъ влиянието на сърбизма. Фактъ е, че сръбското правителство отваряше и подържаше училища въ Стара-Сърбия и семинария (въ гр. Призрѣнъ.) Пита се, защо въ Македония нигдѣ, въ никой градъ не отвориха сърбитѣ и не подържаха училища? — Не мислѣха, че има тамъ сърби. Прѣди националното събуждане, азъ помня, че прилѣпскитѣ старѣйшини изпратиха въ Бѣлградъ една депутация съ мисия да изпроси отъ сръбското правителство да отвори въ монастиря „Трѣскавецъ“ едно духовно училище за приготвяне лица за свещенически чинъ. Въ монастиря се съхраняваше въ оригиналъ единъ хрисовулъ издаденъ отъ краля Стефана Душана, съ който послѣдния утвърждаваше правата на монастиря дарувани съ хрисовули отъ византийски императори и отъ български царе. Тоя хрисовулъ се прѣдаде на делегацията за да го връчи на сръбския князь съ надѣждата, че това срѣдство ще подѣйствува за отварянето на исканото духовно училище. Хрисовулътъ билъ задържанъ; князьтъ далъ на делегацията въ подаръкъ, за пѫтни разноски, 50 минца (нѣщо около 500 лв.). Отварянето на духовно училище, обаче, е било отказано — бугараши.

Освѣнъ гръцката, въ това врѣме въ Прилѣпъ знаеха, че има бугарска и сърбска книга. Църковнитѣ — славянскитѣ — считаха за български книги и

наричаха „бугарска книга“, а всѣка книга съ граждански шрифтъ, зимаха за сърбска. Защото въ Прилѣпъ, книги съ граждански шрифтъ, пръвъ пѫть видѣни бѣха сърбски книги. Затова всѣка, съ шрифтъ, бѣше за тѣхъ сърбска книга. Въ Прилѣпъ непрѣривно е имало български училища, въ които сѫ се учили на църковнитѣ книги, на славянско четмо, което се е считало за българско.

По врѣме на убийството на князь Михаила, бѣха избѣгали отъ Сърбия и дошли въ Македония двама сърби емигранти, прѣслѣдвани въ Сърбия, като заговорници. Единия бѣше нѣкой си Гьока, а другия — Милетичъ, бащата на професора г-на Милетичъ. Между Прилѣпската и Велеската общини се породи распря: коя община кого отъ тия двамата да вземе за учитель: Гьока бѣше писарь, а Милетичъ — учитель. Въ Прилѣпъ остана Гьока, а въ Велесъ — Милетичь. Гьока не стоя дълго врѣме въ Прилѣпъ, защото учителството не бѣше по силитѣ му и по вкуса му. Милетичъ остана дълго врѣме като учитель въ Велесъ: той се ожени за велешанка, българка. Отъ сръбски, той стана добъръ български учитель. Умрѣ си като добъръ българинъ, съ български чувства. Ако бѣше било славянското население въ Македония сръбско, щѣше ли сръбското княжество да остави неудовлетворена тази нужда и жажда за учители и въ Прилѣпъ, и въ Велесъ, и по цѣла Македония? Ако велешани бѣха биле сърби, щѣше ли единъ Милетичъ да се побългари, да стане български учитель, български патриотъ?

Като булгарашко, това славянско население въ Македония бѣше прѣзрѣно отъ сръбското княжество. И тия факти показватъ, че въ Македония не е имало и нѣма сърбско население.

7. Сърбитѣ казватъ, че сръбското население въ Македония, подъ влиянието отъ пропагандата на българската Екзархия, започнало да се нарича „Бугари“. Лошо, неудачно скроена измислица.

Ферманътъ, съ който се образува българската Екзархия, е съставенъ на основание единъ проектъ, издаденъ отъ гръцката патриаршия въ врѣмето на патриарха Григория VI. Цѣлото съдържание на тоя проектъ е легнало въ основа на фермана, съ изключение на алинея втора отъ 10 членъ на тоя ферманъ. За образуването окржгътъ на българската Екзархия, Патриаршията е дала, като ги припознала за чисто български, между другитѣ и слѣдующитѣ Епархии: Нишка, Пиротска и Велешка. Прѣди Руско-Турската война, въ тия Епархии имаше български владици: въ Нишката — Викторъ, въ Пиротската, именувана Нишавска — Евстатий, а въ Велешката — Дамаскинъ. Имаше и въ Охридъ — Натанаилъ, а въ Скопие — Кирилъ.

Прѣди да има Екзархия, тия Епархии сж били признати отъ патриаршията за български.

Прѣди да настжпи възраждането на българитѣ, прѣди да има Екзархия, чуждестранни пжтешественици намиратъ, че населението въ Македония е българско, а не сърбско. Да оставимъ на страна чуждестраннитѣ пжтешественици; нѣка видимъ какво казва Руския пжтешественикъ Григоровичъ. Като тръгналъ отъ Солунъ за Воденъ — Леринъ — Битоля — Прилѣпъ и пр. казва, че всѣгдѣ намиралъ българи, а не сърби. Тогава не само нѣмаше Екзархия, но нито българитѣ бѣха дошли въ съзнание на своето национално произхождение. Чуждестраннитѣ кореспонденти огласяватъ необоримата

истина, че прѣди да има Екзархия, прѣди да начене възраждането на българитѣ, славянското население въ Македония се е наричало българи, а не сърби. Църковния въпросъ първоначално е подвигнатъ отъ Македония, отъ градоветѣ Охридъ и Скопие. Пръвъ български владика, по настойчивото искание на Епархиотитѣ, е билъ назначенъ въ Македония, за гр. Кукушъ — Партений, родомъ отъ Галичникъ, Дебърска околия. Не Екзархията е пропагандирала въ Македония, та жителитѣ ѝ отъ сърби сѫ станали българи, а наопаки — българитѣ отъ тая область, най-рано и пръвъ пѫть повдигнаха въпросъ за образуването на Екзархията, на националната българска църква.

Скопие е огнището гдѣто е избухналъ пламъка на българския националенъ духъ — искрата, която запали църковния български въпросъ за образуването национална българска църква.

Охридъ е столицата на българската Архиепископия, подъ църковното вѣдение на която сѫ били: областитѣ на горна и долна Мизия (Сърбия и България), Илирия (Албания), Ромѫния, Тракия, Македония и части отъ Унгария и Италия. Мощитѣ на знаменития славянски просвѣтитель св. Климентъ, когото сърбитѣ не тачатъ, почиватъ въ гр. Охридъ, въ Катедралата св. Климентъ, посвѣтена нему; въ околностьта на Охридъ, около охридското езеро, сѫ монастиритѣ на седмочисленицитѣ — тамъ почиватъ и мощитѣ имъ. Тия центрове на българската култура, на българския националенъ духъ, Скопие и Охридъ, не могатъ да бѫдатъ сърбски. Това да се разбере.

8. Прилѣпчани послужиха на сръбското княжество като инженери, архитекти, столари и строители. Тютюневата култура бѣше неизвѣстна въ Сърбия. Прилѣпчани я разработиха. Гр. Алексинецъ е заселенъ почти отъ прилѣпчани. Когато нѣкой отъ тия заселени въ Сърбия прилѣпчани се случи да се завърне въ Прилѣпъ, трѣбва да се пази много да не би да се отпусне и употрѣби нѣкои думи съ характеръ на сръбския езикъ. Защото прилѣпчани сж много шеговити, та ще го вематъ съ удоволствие за мезе, на подбишега, на подигравка. Единъ подобенъ, завърналъ се прилѣпчанинъ, въ своята неосторожность, като употрѣбилъ сръбски думи, намѣрилъ си белята: всѣки прилѣпчанинъ му викалъ: „сърбинътъ“, ето го „сърбинътъ“! Останалъ му прѣкоръ „сърбинътъ“, и зелъ да се именува „Коне Сърбинътъ“. Дѣцата му зели прѣкоръ „Сърбиновъ“. Днесъ въ Прилѣпъ има семейство съ фамилиярното име „Сърбиновци“. Ако прилѣпчани бѣха били сърби, можеше ли думата „сърбинъ“ да служи за отличие отъ другитѣ — да служи за прѣкоръ? Какъ ще се отличава това семейство съ прѣкоръть Сърбиновъ или Сърбиновски, ако другитѣ бѣха били сърби?

Единъ момъкъ прилѣпчанинъ, който въ Сърбия слѣдвалъ въ гимназия, на име Диме, като се завърналъ въ Прилѣпъ, той, като образованъ, за да се отрекомендува, употрѣбилъ въ разговора си думата „газда“. Обърнахъ се къмъ г-на Симича и го попитахъ: г-нъ Симичъ, на какво казвате „газда“? — „Хозяинъ“. Добрѣ; хозяинъ, а на български „стопанинъ“, „домакинъ“. Тоя човѣкъ нарѣкоха го прилѣпчани „Газдата“. „Диме Газдата“. Той сега е

заселенъ въ София; занимава се съ устройване на електрически звънци, а въ свободното си врѣме се занимава съ поправяне чадъри. Той е добъръ партизанинъ, цанковистъ, отъ партията на дѣда Цанкова. (Послѣдния присѫтствуваше и слушаше). Синоветѣ на Димета Газдата носятъ сега прѣкорътъ „Газдови".

Прѣкоритѣ „Сърбинътъ" и „Газдата" показватъ едно, че въ Прилѣпъ не само нѣма сърби, но прилѣпчани и се подиграватъ съ сърбскитѣ думи.

Сърбския посланникъ Симичъ не можа да изтърпи и издържи поражението — избѣга, като напусна събранието и не се повърна вече.

Той, като прѣдставитель на сръбскитѣ претенции върху Македония, съ своето избѣгване, изгуби каузата. Подиръ това поражение, той не можеше вече да се явява прѣдъ рускитѣ министри съ тия претенции; за това той си подаде оставката и подиръ нѣколко дни си замина, като напусна и Петербургъ. Кутриятъ . . .

9. Покойния Стефанъ Верковичъ, родомъ Босненски хърватинъ, сѣдѣше близо до менъ, и държеше въ рѫцѣтѣ си своята книга: „Народне пѣсме македонски бугара, скупіо Стефанъ Верковичъ, у Београду, Правителственномъ книгопечатномъ 1860". и се заканваше, като подигаше книгата, казвайки: „гла'и ке кършамъ" — (глави ще троша). И наистина, съ тая книга глави се трошеха и се кършатъ. Тази книга, господа, е посвѣтена „на нѣной свѣтлости, прѣмилостивой госпоји, княгиньи Юліи Михаила Обреновича . . . ревностной покровительници народног образованя и напрѣдка у най-вечой покорности посветуе скупитель". Съдържанието на

книгата е било прѣдварително прѣгледано и одобрено, и послѣ е дадено разрѣшение за посвѣтуването на височайше име. Значи тази книга е била одобрена отъ княжеския сърбски домъ. Печатана е била въ правителствената печатница въ Бѣлградъ, даромъ. Значи я одобрило и сръбското правителство. Какво одобрили? Не само пѣснитѣ показвали, че македонскитѣ славяни сѫ българи, но и въ изложението, подъ формата на прѣдговоръ, съставителътъ описва въ подробности, въ XIX страници, кои мѣста изъ Македония населявали тие славяни, които говорятъ по български и се наричатъ българи. Сърбо-хърватинътъ не споменува нигдѣ, че има въ Македония нѣгдѣ сърби. Като обиколилъ и изходилъ цѣлата Македония, той описва гдѣ намѣрилъ българи, гдѣ гърци, гдѣ цинцари и гдѣ арнаути: нигдѣ, обаче, не е намѣрилъ сърби. Въ 1860 година, когато е напечатана тая книга, и царствующия домъ на сърбската държава и сърбското правителство сѫ приели и признали, че въ Македония нѣма сърби и че славянитѣ въ тая область сѫ българи. Какво по-голѣмо и силно доказателство отъ това, изтъкнато съ позволението за посвѣтяването на книгата и съ съдѣйствието на сръбскатата държавна власть за напечатването ѝ, отъ съдържанието на която се вади заключението, че въ Македония има и гърци, има и цинцари, има и арнаути, а само сърби нѣма, и че славянското население на тая область, което е болшинство, е българско?

Въ Македония само сърби нѣма.

Другитѣ пунктове отъ доказателствата, макаръ и доста интересни, намирамъ, че не е сега удобно врѣмето да се излагатъ и публикуватъ; това ще направимъ други пѫть, ако бѫде воля Божия.

Рѣчьта се завърши съ ржкоплѣскания и засѣданието се закри.

Въ външния салонъ посѣтителитѣ бѣха насъбрани на групи-групи и разискваха съ живъ интересъ по аргументитѣ. Поздравляваха ме, стискайки ржката ми, като казваха: „ние знаехме, че македонскитѣ славяни сѫ българи, но приведенитѣ отъ васъ аргументи бѣха нечути до сега и ужасно съкрушителни за противника".

Въ една отдѣлна стая бѣхъ повиканъ отъ настоятелството на Славянското Общество на съвѣщание. Съобщиха ми поржчката отъ правителството да направятъ нѣщо за уталожване духоветѣ въ Сърбия. Поискаха моето мнѣние, какво да се направи. На прѣдложението ми да издаде обществото нова карта и да поставятъ върху Македония боята на сръбската народность, отговориха, че такъва очевидна несправедливость не могатъ да направятъ. Тогава дадохъ мнѣние, щото на новата карта боята отъ сръбската народность да излиза малко и вънъ отъ границитѣ на Княжество Сърбия и да се простира само до Стара Сърбия, за да се вижда, че и вънъ отъ Княжество Сърбия има още сърби, но само около нарѣчената Стара Сърбия. Боята на Македония да не е ни сръбска, ни българска. Тая мисъль се прие и така излѣзе новото издание на картата на славянскитѣ националности.

Сега, сърбскитѣ войски, които окупираха българскитѣ градове въ Македония, трѣбва да сѫ видѣли и да сѫ се убѣдили нагледно, че въ Македония наистина нѣма сърби. „На лжжата краката сѫ кжси".

Когато сърбитѣ ни взѣха българскитѣ градове: Нишъ, Пиротъ, Враня, Лѣсковецъ и пр. напълниха

съ това чашата. Въ това врѣме ние не намѣрихме възможность да защитимъ националнитѣ си интереси прѣдъ Берлинския Конгресъ. Австро-Унгария тайно била компенсирана съ Босна и Херцеговина. Когато Берлинския конгресъ рѣши Австро-Унгария да окупира Босна и Херцеговина за умиротворение — съ неопрѣдѣленъ срокъ — още отъ тогава се разбра, че бѣха подарени на Австро-Унгария тия провинции въ изпълнение на единъ таенъ договоръ. За да не плаче Сърбия за ограбенитѣ ѝ области: Босна и Херцеговина, компенсираха я съ българскитѣ земи: Нишъ, Пиротъ, Враня, Лѣсковецъ и пр. Сръбското правителство по единъ нечутъ терористиченъ начинъ смаза националния духъ на българското население въ тия области. Тогава ние имахме тамъ свои владици. И патриаршията и турското правителство бѣха припознали, че тия епархии сж български. Като български, припознати отъ цѣла Европа чрѣзъ Цариградската Европейска Конференция, тѣ влизаха въ границитѣ на автономна България. Влизаха и въ границитѣ на Св. Стефанска България. Като усвоиха сърбитѣ тия наши провинции, напълниха чашата на нашето търпѣние. Съ терорътъ, за да посърбятъ това българско население, отвориха въ българскитѣ сърдца една рана, която още не е заздравѣла.

Какъ дѣйствуватъ въ Македония сърбитѣ днесъ. Угнетителното имъ и отвратително управление. Враговетѣ на българския народъ.

Сега, съ своитѣ терористически дѣйствия въ окупиранитѣ отъ тѣхъ български земи въ Македония, отварятъ нова рана, безъ да е заздравѣла старата, за Пиротъ, Нишъ, Враня, Лѣсковецъ!

Тѣ бързатъ, щото въ 6 мѣсеца, както се хвалятъ, да посърбятъ българското население въ Македония. Нѣма да успѣятъ. Австро-Унгария не дава да се присъединятъ къмъ Сърбия градове отъ Стара-Сърбия: Призрѣнъ, Ипекъ, Дяково и пр.; а дава да усвоятъ окупиранитѣ отъ тѣхъ въ Македония български градове: Скопие, Куманово, Гостиварь, Тетово, Велесъ, Прилѣпъ, Охридъ, Дебъръ и Битоля. Допуска имъ — даже и ги кани — да излѣзатъ и на Бѣло море; да вематъ и Солунъ! Бутането на сърбитѣ въ Македония е една политика която има за цѣль да създаде едно положение което да не дава на Сърбия нито да помисли нѣкога за Босна и Херцоговина. Конфликтътъ на България съ Сърбия е въ полза запазването интереситѣ на Австро-Унгария. Но ослѣплението е голѣмо! Тая политика не я разбиратъ крѣпителитѣ на балканския съюзъ и защитницитѣ на славянската солидарность. Границата между Сърбия и България е Шаръ планина. Отсамъ тая планина сърби нѣма. И помацитѣ, наричани торбеши, говорятъ чисто български езикъ. Тая граница е точно опрѣдѣлена и въ автономна България, изработена отъ Цариградската Конференция, и отъ св. Стефанска България. Вънъ отъ тая граница, ако Сърбия се осмѣли да усвои и едно градче, чрѣзъ съдѣйствието на когото и да би било, съ това Сърбия ще направи да прибликне, да прѣлѣе чашата на търпѣнието. Това ще бѫде сигналъ, че ще бѫде унищоженъ съюза, ако не днесъ — утрѣ. Това посѣгателство ще послужи да се изчерпи дълготърпѣнието на българския народъ, ще го принуди да събере всичкитѣ си сили и да бѫде заставенъ да си вземе и новото и старото взимане: Нишъ,

Пиротъ, Враня, Лѣсковецъ. Турцитѣ посѣгаха на материалната часть на нашитѣ братя, тѣхни подданици: грабѣха тѣхния имотъ, убиваха и тѣлата имъ. Сърбитѣ посѣгатъ и на духовната часть на нашитѣ съотечественици: като обиратъ и грабятъ имота, убиватъ и тѣлото и *духътъ*. Робството подъ сръбската влада е по-тежко за насъ отъ робството на турската власть. Заробването на българитѣ въ Македония отъ сърбитѣ нѣма да го понесе българския народъ. Това трѣбва да се разбере. Никой да се не мами. Сърбитѣ се съюзяваха противъ българитѣ въ Македония и съ нѣмцитѣ, и съ гърцитѣ, и съ турцитѣ, и съ арнаутитѣ, и... съ дявола. За да ни ограбятъ, тѣ не се спираха прѣдъ идеята за славянска солидарность. Отъ ония които даватъ намъ съвѣти да бѫдемъ отстѫпчиви на сърбитѣ за славянската солидарность, никой отъ тѣхъ не е давалъ и не дава такива съвѣти на сърбитѣ, да не ни ограбватъ за да се запази славянската солидарность. Искатъ да обърнатъ съюзътъ въ срѣдство за да ни ограбятъ сърбитѣ по единъ юдински начинъ. Съ това ще ни принудятъ да потърсимъ и ние съюзи подобни на ония, до каквито сѫ прибѣгвали сърбитѣ. Казва се, че сърбитѣ и сега тайно водятъ прѣговори съ гърцитѣ. Голѣмо желание имали сърбитѣ щото тѣхната граница да граничи съ границата на Гърция. Чудно. Ами ако пожелаемъ и ние щото границата на България да граничи съ тая (границата) на Австро-Унгария? Аслѫ на старата България, населена и до днесъ отъ българи, е границата по дѣсното течение на рѣката българска Морава до вливането ѝ въ Дунава. Сърбитѣ съ своя шовинизмъ тикатъ работата да си потърсимъ тая граница. За-

щитницитѣ на славянската солидарность да не я прѣкаляватъ работата съ своето стремление да компенсиратъ сърбитѣ съ български земи за да се не хвърлели сърбитѣ въ обятията на Австро-Унгария, защото съ това ни показватъ пѫтя какъ можемъ и ние да се запазимъ отъ ограбване отъ своитѣ съюзници и какъ можемъ да си повърнемъ ограбеното.

Господинъ Милюковъ, достоуважаемъ професоръ, ни съвѣтва, въ името на славянската солидарность, да имаме търпѣние. Нека, той казва, македонскитѣ българи послужатъ за „циментъ", за укрѣпването на славянската солидарность. Мерси за съвѣта. Що значи да станатъ циментъ, съединителна свръзка? Българитѣ, като станатъ сърби, се обръщатъ въ свръзка, въ звено, въ което има сърбинъ отъ българско произхождение.

Това е цимента. Добрѣ. „Сто тояги по чужди крака, не болятъ". И ние можемъ да дадемъ такъвъ благонадѣженъ съвѣтъ. Въ името на славянската солидарность нека матушка Русия даде на Полша пълна независимость; но, поляцитѣ, още не получили своята независимость, искатъ присъединяването на Малоруссия къмъ полското царство; искатъ и Киевъ.

Нека малоруситѣ да станатъ поляци, да послужатъ като циментъ на славянската солидарность!

Приетъ ли е отъ руситѣ такъвъ съвѣтъ? Който би се осмѣлилъ да дава на Русия такъвъ съвѣтъ и да дава Киевъ на независимото полско царство за солидарностьта на славянството, той би се явилъ прѣдъ очитѣ на Русия за нейнъ кървенъ врагъ! Такова положение би завзели спрѣмо насъ и всички ония, които би ни давали такива съвѣти и би съдѣй-

ствували на Сърбия да ни вземе Скопие, Куманово, Велесъ, Тетово, Гостиваръ, Крушово, Охридъ, Струга, Дебръ, Прилѣпъ и Битоля.

Защитницитѣ на сърбитѣ настояватъ, щото градътъ Дяково, макаръ и населенъ отъ арнаути, да се дадѣлъ на Сърбия, защото до тоя градъ имало една сръбска святиня — Дечанския манастиръ; градътъ Дебръ е населенъ съ $^2/_3$ арнаути, а $^1/_3$ българи християни. Всичкитѣ села на околията сѫ български. Тия села сѫ като градове, като напримѣръ: Галичникъ съ 1000 кѫщи, съ четири църкви. Близо до града Дебръ ний българитѣ имаме най-важната светиня: Манастиря св. Иоанъ Предтеча — дебърски.

Защо матушката настоява да се даде Дебръ на Сърбия, а не на България? И по автономна България, и по св. стефанска България Дебръ влиза въ границитѣ на България.

„Дейли Телеграфъ“ казва, че най-странното въ тоя случай е — че до колкого населението на Дебръ не е албанско, то е българско. Въ българската часть на Солунъ и въ София има цѣли махали, които сѫ населени отъ българи отъ Дебръ. Дебърчанитѣ въ София сѫ — продължава сѫщия вѣстникъ — толкова многобройни, щото сѫ могли да дадатъ въ тази война 1300 доброволци. Казваме и ние, че Дебранци има и въ Стара-Загора, и въ въ много градове изъ България. Като потомци на една стара цивилизована раса, Дебърчани сѫ, по природа, по рождение: инженери, архитекти, живописци и знаменити скулптори. Българското лъвово знаме само въ Дебърията се е запазило *непрѣривно*. Вѣзано съ злато, обкичено съ петь лъвчета, единъ голѣмъ въ

срѣдата и четири по-малки по четиритѣ краища, — това българско знаме се е развѣвало тамъ *всѣкога* и сега се развѣва по свадбитѣ и по разни тържества. Камбанитѣ изъ Дебърията не сж прѣстанали *никога* да огласяватъ тържеството на християнството. Българската култура, въ врѣме на турското робство, само въ Дебърията е успѣла да повлияе и асимилира инородци. Православнитѣ християни албанци въ Дебърията си служатъ съ българската писменость и въ църковния, и въ частния си животъ. Нигдѣ въ България не се е давало и не се дава такъво истинско, високоморално християнско възпитание на юношеството, както въ Дебърията. Селата тамъ сж градове. Цѣлото население въ Дебърията е интелигентно. Бива ли такъва една страна, българска, която въ културно-морално и национално отношение и нѣколко града на истокъ отъ новоосвободената страна не могатъ да замѣстятъ, бива ли да я оставятъ съ такъво хладнокръвие и прѣнебрѣжение? Като старъ и духовникъ не мога да ида да се бия за запазването на Дебъръ, Скопие, Охридъ, Прилѣпъ, Битоля. По-добрѣ да умра, отколкото да проживѣя тѣхното поробване отъ сръбски царвулъ.

За насъ, за нашитѣ национални интереси прѣдпочтително е — ако не се даде намъ Дебъръ, да си остане на Албания. Въ такъвъ случай българитѣ ще си запазятъ своята националносст и мънастиря ще си остане български.

И арнаутитѣ, и гърцитѣ не сж за насъ толкова опасни, колкото сж сърбитѣ. Най-голѣмитѣ врагове на нашата народность, по-опаснн и отъ турцитѣ — сж сърбитѣ. Да се изповѣда откровено тая истина. Да се не лъжатъ сърбитѣ и сърбофилитѣ, че ще

ни омаятъ съ славянската солидарность. Ако сега сърбитѣ ни вематъ и единъ градъ, послѣдната разправия, която ще имаме, ще бѫде съ Сърбия.

Добрѣ ли ще бѫде това за славянството и за славянската солидарность?

Отговорня за това ще бѫдатъ ония, които тикатъ сърбитѣ въ тоя грабителски и враждебенъ спрѣмо насъ пѫть, като ги насърдчаватъ съ своето съдѣйствие. Да се не мами никой съ врѣменното кротуване и търпѣние на нашитѣ. Това е политика. Да се не лъжатъ съ сърбофилството. Както туркофилитѣ, когато му дойде момента, отвориха тѣ война на Турция, така и сърбофилитѣ въ България, когато му дойде момента, ще отворятъ война на сърбитѣ за да си земемъ и ново, и старо ограбено. Защото въ България нѣма прѣдатели, нѣма никакви фили, а има само българи патриоти. Туркофилство, сърбофилство и всички други филства, сѫ само маски: „Мижи да те лажамъ“, „докато мина моста“. Не лъжете се, грабители! Внимавайте, да не изпаднете въ положението на Турция!

Ако сърбитѣ не очистятъ и не напуснатъ окупиранитѣ отъ тѣхъ български провинции въ Македония, и ако българската държава не пожелае, по разни съображения, или не бѫде въ състояние да освободи тия български земи отъ новото, по-лошо отъ турското робство на сърбитѣ, освободителната война ще се обърне, въ такъвъ случай, на черна заробителна за българитѣ отъ западна Македония, които най-много сѫ се подвизавали и сѫ страдали за изгнанието на турцитѣ отъ Европа и гдѣто се намиратъ най-святитѣ паметници на древнята българска култура и величие. Македонцитѣ нѣма да миру-

ватъ. Тѣ ще искатъ да се освободятъ, и съ силата на оржжието ще се постараятъ да си извоюватъ автономия за цѣлокупна Македония, подобна на автономията кроена за Албания. Тогава ще се види, че въ Македония нѣма сърби и чий е прѣобладающия елементъ на мѣстнитѣ жители. Дѣлежъ да нѣма. Дѣлежъ искатъ ония, които нѣматъ нищо въ Македония Или цѣлокупна Македония присъединена къмъ България, или автономия отъ цѣлокупна Македония.

Не трѣбва прѣдъ своитѣ да се таи истината. Това наше искренно, откровено казване на истината е резултатъ на горещо желание да се прѣдварятъ ужаснитѣ слѣдствия отъ конфликта съ Сърбия, който неотразимо ще настжпи, ако тѣ продължаватъ да враждуватъ — и словомъ и дѣломъ — противъ българитѣ и посѣгатъ брутално на нашитѣ свещени интереси. И за допазване на искренната и дълбока прѣданность на българитѣ къмъ матушка Русия заявяваме високо, че ако послѣднята помага на Сърбия въ нейния стремежъ за ощетяване нашитѣ национални интереси, нищо — ни миналото, ни настоящето, нито бждещето — нищо не може да бжде въ състояние да запази въ сърдцата на българитѣ тая прѣданность. Благосклонностьта на единици — на Стояна, на Драгана — да се жертвуватъ национални интереси въ угода, като изразъ на признателность, не трѣбва такъва благосклонность да въвежда въ заблуждение никого, че гнѣвътъ на българския народъ нѣма да избухне единъ день за кръвната обида, която му се нанася, щото като резултатъ на неговитѣ жертви въ освободителната война, да заробвать братята му отъ Западна Македония съ черното робство на воньосания сръбски царвулъ.

Въ Западна Македония за интереситѣ на тамошнитѣ българи не сѫ били и не сѫ такива жестоки врагове нито турцитѣ, нито гърцитѣ, нито пъкъ арнаутитѣ, както сѫ били и сѫ сърбитѣ. Турцитѣ не посѣгаха на религиознитѣ, на иерархическитѣ, на словеснитѣ и националнитѣ права на българитѣ. Имаше Екзархия, имаше български владици; издаваха се и се получаваха български вѣстници; отваряха се български училища; никой не заставляваше българитѣ да си измѣняватъ имената и прѣкоритѣ отъ „овъ“ на „оглу“. Сърбитѣ въ окупиранитѣ отъ тѣхъ български градове въ Македония вършатъ, като грубяни, нечути произволи: не признаватъ вѣдомството на българскитѣ владици; затвориха българскитѣ училища и изпъдиха българскитѣ учители; не допущатъ никакъвъ български вѣстникъ; измѣняватъ насилствено прѣкоритѣ на хората отъ „овъ“ на „ичъ“; измѣняватъ телеграмитѣ и писмата: думата „полкъ“ измѣняватъ я на „пукъ“, полковникъ — на „пуковникъ“.

И гърцитѣ въ окупиранитѣ отъ тѣхъ български градове не вършатъ подобни на сръбскитѣ диващини. Арнаутитѣ въ Дебъръ, като независими, които бѣха свободни да вършатъ каквото искатъ, не посѣгнаха да унищожатъ святинитѣ ни, да поврѣдатъ националнитѣ ни, езиковнитѣ ни и иерархическитѣ интереси. Прѣдъ сърбитѣ арнаутитѣ сѫ цвѣте за насъ. За нашитѣ национални интереси по-голѣмъ врагъ отъ сърбитѣ нѣма. Който имъ помага — ама който и да би билъ той, българинъ ли, русинъ ли, или нѣмецъ, — въ подкрѣпление на тоя тѣхенъ стремежъ: да завладяватъ наши градове и да посърбуватъ българитѣ, и той — пома-

гача имъ завзима тѣхното положение спрѣмо насъ, става такъвъ врагъ на насъ, каквито сѫ тѣ, сърбитѣ.

Това да го разбератъ добрѣ: и българи, и руси, и нѣмци, които помагатъ на сърбитѣ да завладяватъ наши земи. Тѣ ще носятъ проклѣтията, която падна на турскитѣ глави, които бѣха се съюзили съ сърбитѣ противъ българитѣ въ Македония, та имъ помагаха въ тѣхния вандализмъ противъ нашитѣ братя. Тѣ ще носятъ отговорностьта за кръвьта, която има единъ день да се пролива по тѣхна вина. Тя ще падне на главитѣ имъ, за вѣчно проклятие.

Издигнатъ гласъ отъ единъ Прилѣпчанинъ.

ЦѢНА 20 СТОТИНКИ

Скенирано за:

www.strumski.com

Библиотека „Струмски”
е създадена в памет на
загиналите за Родината.

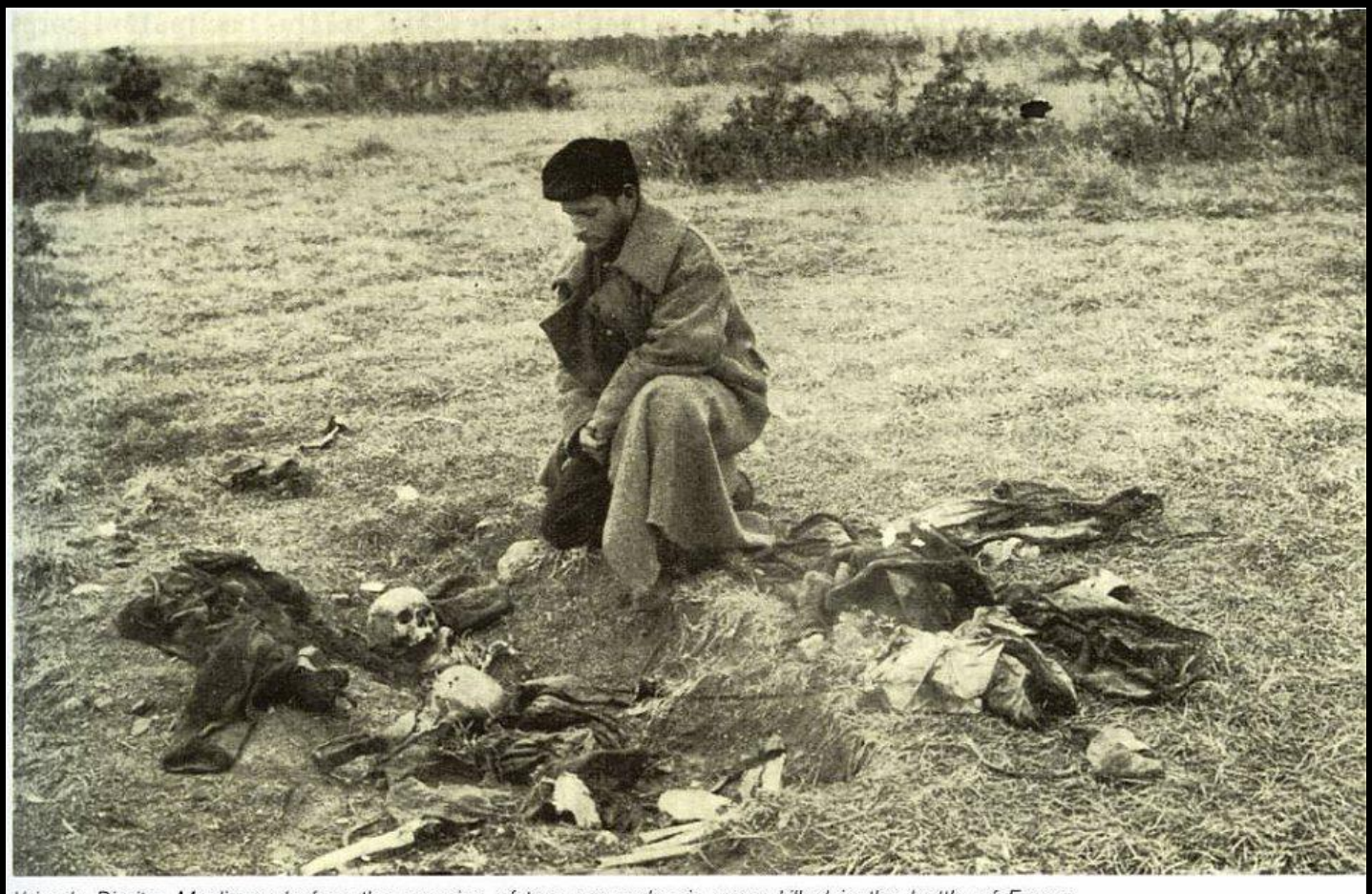

Voivode Dimiter Madjarov before the remains of two comrades in arms killed in the battle of Ferres